

HATTEM

HANZESTAD OP DE VELUWE

BELEIDS- EN ACTIEPLAN RECREATIE EN TOERISME
2010 - 2015

gemeente

Hattem

HATTEM

HANZESTAD OP DE VELUWE

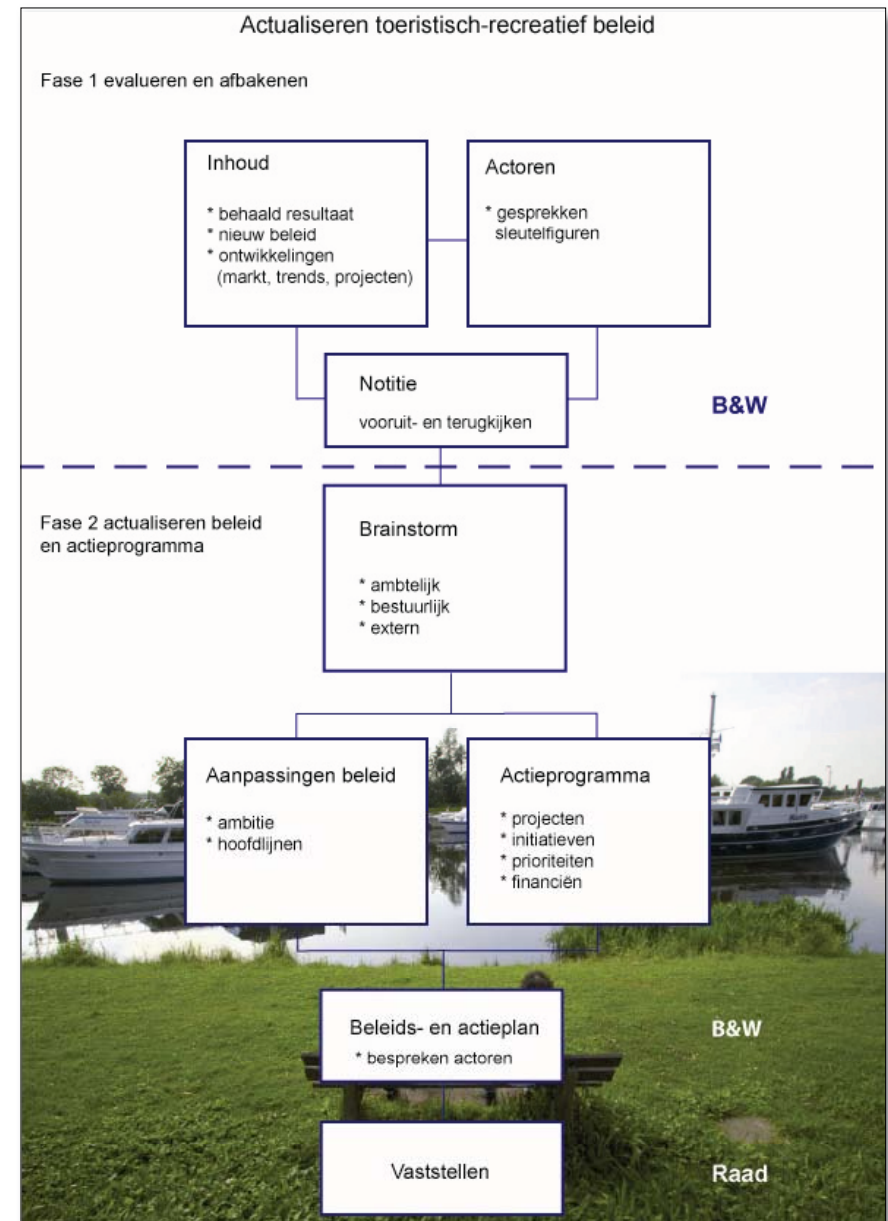
BELEIDS- EN ACTIEPLAN RECREATIE EN TOERISME
2010 - 2015

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	7	5	ACTIEPLAN 2010-2015	33
1.1	Een actueel beleidsplan recreatie en toerisme voor Hattem	7	5.1	De ligging aan het water benutten	33
1.2	Doel	7	5.2	Betere profilering als Hanzestad	37
1.3	Proces	7	5.3	Meer inzetten op marketing en promotie van Hattem	39
1.4	Leeswijzer	7	5.4	Verbindingen leggen	41
2	TOERISTISCH-RECREATIEF PROFIEL	9	Bijlage 1		
2.1	Inleiding	9		lijst genodigden gesprekken en workshop	45
2.2	Hattem heeft..	9			
2.3	Hattem mist	11			
2.4	Hattem kan inspelen op ...	13			
2.5	Hattem moet alert zijn op ...	17			
3	TOEKOMSTVISIE	19			
3.1	Inleiding	19			
3.2	Streefbeeld 2030: Hattem Hanzestad op de Veluwe	20			
3.3	Ambitie	21			
3.4	Strategie	21			
3.5	Speerpunten	23			
4	ORGANISATIE	27			
4.1	Inleiding	27			
4.2	Rol gemeente	27			
4.3	Marktbewerking en productontwikkeling toeristische organisaties	27			
4.4	Samenwerking in overlegorgaan	27			
4.5	Rond Uit Hattem	29			

Figuur 1.1 processchema evalueren en actualiseren toeristisch recreatief beleid

1 INLEIDING

1.1 Een actueel beleidsplan recreatie en toerisme voor Hattem

Hattem ontwikkelt en vernieuwt. Misschien wel het meeste zichtbaar op toeristisch gebied. Denk hierbij aan de uitbreiding van de jachthaven en de uitvoering van het project Hattem aan de IJssel. Daarnaast speelt het bevaarbaar maken van het Apeldoorns Kanaal, zijn er ideeën om de waterkant van de Veluwe te versterken waardoor ook de positie van Hattem in de regionale context in beweging is.

De toeristisch-recreatieve sector is daarnaast volop in beweging. De steeds kritischer wordende consument, de opkomst van de senioreneconomie, groeiende belangstelling voor eigen omgeving en de opkomst van het toervaren zijn maar enkele van de vele trends. Diverse partijen werken aan de uitbreiding en verbetering van het recreatietoeristisch product en vanuit het provinciaal meerjarenprogramma en provinciale projecten zijn hier middelen voor beschikbaar.

Dat betekent dat gemeente Hattem belang heeft bij een actueel beleidsplan dat ruimte biedt om in te spelen op alle ontwikkelingen. Het huidige beleidsplan dateert uit 2003. Daarom is het nodig om het plan te evalueren en te actualiseren.

1.2 Doel

Doel is het actualiseren van het beleidsplan recreatie en toerisme uit 2003 en te komen tot:

- een duidelijke en goed onderbouwde visie op de ontwikkeling van recreatie en toerisme in de gemeente Hattem;
- een uitwerking in een concreet actieplan, afgestemd op de gekozen ambitie, waarin duidelijk is aangegeven wie verantwoordelijk is voor de uitvoering van de acties .

De aanliegroute is sectoraal vanuit het thema recreatie en toerisme, maar nadrukkelijk wordt het plan integraal ingebed en afgestemd op het vigerende beleid en ontwikkelingen. Hierbij ligt er met name een relatie met het Ruimtelijk Ontwikkelingsplan Hattem en het cultuurbeleid Hattem: *“cultuur kleurt de stad”*.

1.3 Proces

Voor het verkrijgen van een breed draagvlak voor de nota is een interactief proces met diverse belanghebbenden gevolgd. De uitvoering heeft plaatsgevonden in twee fasen (zie *figuur 1*).

In de eerste fase is het huidige beleid geëvalueerd. In het kader van de actorenanalyse zijn thematische gesprekken gevoerd met diverse organisaties (thema's water, natuur, cultuur, toerisme en ondernemers). Daarnaast zijn er ook gesprekken gevoerd met het college van burgemeester en wethouders. De genodigdenlijst is terug te vinden in bijlage 1.

In de tweede fase is een integrale werkbijeenkomst georganiseerd. De resultaten zijn verwerkt en het resultaat is het voorliggende toeristische beleids- en actieplan. Het eindresultaat is voor commentaar voorgelegd aan een aantal organisaties.

1.4 Leeswijzer

Dit beleidsplan begint met in hoofdstuk 2 met een analyse van het toeristisch-recreatieve profiel van de gemeente. Op basis van deze analyse presenteert hoofdstuk 3 de strategische toekomstvisie voor recreatie en toerisme in Hattem. Hoofdstuk 4 beschrijft de organisatorische visie. Hoofdstuk 5 bevat het uitvoeringsprogramma.

Trends en ontwikkelingen in recreatie en toerisme

Al geruime tijd is de hoeveelheid vrije tijd van de Nederlander aan het toenemen. De netto vrije tijd neemt de laatste jaren echter af. Dit komt door het groeiend aantal verplichtingen waar de mens mee te maken krijgt. De komende jaren zal de netto vrije tijd toch weer toenemen in verband met de economische crisis. Nederland krijgt te maken met meer werkloosheid en arbeidstijdverkorting. De niet altijd op gelukkige wijze nieuw gekregen vrije tijd, wordt op verschillende wijze benut.

De economische recessie zorgt ervoor dat de Nederlander terughoudender is geworden op het gebied van recreatie en vakantie. We zien dat mensen minder snel geneigd zijn op vakantie te gaan. Ook wordt er bezuinigd op de reis door minder vaak en minder ver te reizen. De verwachting is dat men minder geld gaat uitgeven op de bestemming zelf. Mensen denken er eerder over om in eigen land op vakantie te gaan om zo geld te besparen.

In de toekomst zal de hoeveelheid vrije tijd blijven toenemen. De vrije tijd zal steeds meer gevarieerd worden ingevuld. Het grote aantal singles en ouderen zal zorgen voor een minder duidelijke scheiding tussen hoog- en laagseizoen. Ook zal er meer doordeweeks gerecreëerd worden. De volgende trends wen ontwikkelingen worden gesignaleerd:

De nieuwe vrijetijdsbesteding:

Nieuwe vormen van vrijetijdsbesteding komen op en oude worden opnieuw uitgevonden.

- *Meer instantrecreatie.*

Er is steeds meer behoefte aan vrijetijdsbesteding die nauwelijks tijd kost en snel te regelen is. De activiteiten zijn dichtbij gelegen, we kunnen ze meermalen doen en ze zorgen dat we snel in de ontspanningsbehoefte worden voorzien. Voorbeelden hiervan zijn: meubelboulevards en wellness-centra, musicals, indoor skiën en concerten.

- *De zomervakantie blijft het symbool van vakantie en vrije tijd.*

In de vakanties die in het eigen land worden gehouden, blijven vakantiehuizen, bungalows en tweede woningen favoriet. Kamperen wordt steeds meer geliefd door de nostalgische waarde die het met zich meebrengt en de verbondenheid met de natuur die hier kan worden ervaren.

- *Parttime living en virtualisering van werk.*

Steeds meer, vooral rijke, mensen krijgen twee woonlocaties. Eén locatie in de stad om relaties te onderhouden en een locatie in de natuur om tot rust te komen. Vanuit beide locaties kan men werken.

- *Steeds meer thuisvakanties*

Om vakantiestress te voorkomen en geld te besparen, blijven steeds meer mensen thuis om hun vakantie te vieren. Ze kunnen het thuis aantrekkelijk genoeg maken om zich hier te kunnen ontspannen.

- *Meer authenticiteit.*

Een grote groep mensen heeft behoefte de lokale cultuur van hun vakantiebestemming te zien. Lokale bevolking ontmoeten, streekgebonden voedsel eten en lokale architectuur bewonderen zijn hier onderdeel van. Te grote hotels horen hier niet bij en raken zo uit trek.

- *Goed-doen-vakanties nemen toe.*

Steeds meer mensen wil een bijdrage leveren aan het welzijn van een ander. Donaties tijdens een vakantie of vrijwilligerswerk zijn hier middelen voor. Een school helpen opbouwen is hier een voorbeeld van.

- *Meer op reis voor meditatie.*

Om het drukke bestaan los te kunnen laten en weer tot jezelf te kunnen komen ondernemen steeds meer mensen een reis waarin bijvoorbeeld meditatie en yoga een belangrijke rol spelen.

2 TOERISTISCH-RECREATIEF PROFIEL

2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt het toeristisch-recreatief profiel van onze gemeente geschetst. Inzichtelijk wordt gemaakt waar op dit moment sterke en zwakke punten liggen in het toeristisch-recreatief product Hattem en welke kansen en bedreigingen er zijn voor de ontwikkeling van recreatie en toerisme.

2.2 Hattem heeft..

Een bijzonder cultuurhistorisch centrum

Hattem kent een geschiedenis als Hanzestad. De in de vroege middeleeuwen gestichte stad was van strategisch belang voor de hertogen van Gelre en was aangesloten bij het Hanzeverbond. De historie van Hattem als vestingstad is tegenwoordig nog steeds beleefbaar. Het compacte centrum van Hattem met zijn vele monumenten en bijzondere stratenpatroon vormt een mooi decor. Drie gebouwen zijn markant in het silhouet van Hattem: molen 'De Fortuin', de Dijkpoort en de Sint Andreaskerk.

Een aantrekkelijke ligging op de grens van IJssel en Veluwe

Hattem is aantrekkelijk gelegen op de grens van de Veluwe en de uiterwaarden van de IJssel. Daardoor is er veel variatie in landschap. De Veluwe is één van de belangrijkste toeristische bestemmingen van Nederland. De Veluwe is dan ook een sterk toeristisch merk.

Een jachthaven met goede parkeervoorzieningen

In 2009 en 2010 is de jachthaven van Hattem uitgebreid. Hattem heeft nu 240 ligplaatsen. Dit betekent een flinke impuls voor het aantal bezoekers dat met de boot naar Hattem komt. De jachthaven vormt een goed startpunt voor een recreatieve activiteit in Hattem of omgeving, mede vanwege de uitgebreide parkeervoorzieningen.

Drie bijzondere musea

Voor de cultuurliefhebber zijn er drie musea te vinden, te weten het Voermanmuseum, het Nederlands Bakkerijmuseum en het Anton Pieck museum. Deze musea vormen een belangrijke toeristische trekker voor Hattem.

Een goed gevulde evenementenagenda

Hattem kent een goed gevulde evenementenagenda. Jaarlijks worden verschillende evenementen georganiseerd. Zo zijn er evenementen met minimaal regionale betekenis: het middeleeuwse Dikke Tinnefestival, het kunstevenement 'een proeve van kunst', de Molecaten Ruiterdag (Cross Country) en de rommelmarkt. Eens in de twee jaar wordt het Chocoladefestival georganiseerd. Overige evenementen trekken met name de lokale bevolking.

Een actieve, lokaal gedragen toeristische organisatie

Hattem heeft een lokale toeristische organisatie die niet is gelieerd aan een VVV. Deze organisatie is de Koepelorganisatie Rond Uit Hattem. Rond Uit Hattem geeft invulling aan het lokale gastheerschap in het Toeristisch Informatiepunt. Ook verzorgt Rond Uit Hattem de organisatie van een aantal evenementen en ontwikkelt lokale informatieproducten. Ten slotte onderhoudt Rond Uit Hattem een website met toeristische informatie over Hattem.

Goede mogelijkheden voor dagrecreatie

Hattem is een goede bestemming voor een cultuurhistorisch dagje uit, toeristisch winkelen en museabezoek. Ook het verkennen van de omgeving is interessant. Vadesto, een onderneming op het gebied van outdoor-recreatie en buitensportactiviteiten, heeft een uitgebreid aanbod voor dagrecreatie.

Ligging nabij Zwolle

Hattem ligt vlakbij Zwolle, waar zich een groot potentieel aan bezoekers bevindt. De inwoner van Zwolle weet Hattem redelijk te vinden. In het toeristenseizoen kan gebruik worden gemaakt van het voetveer. De ontsluiting verbetert in de nabije toekomst verder door de aanleg van een nieuwe spoorbrug die ook voorziet in een fietsverbinding.

De nieuwe betekenis van vrije tijd

Werk en vrije tijd komen steeds meer samen, waardoor vrije tijd steeds minder puur beleefd kan worden. Tegelijkertijd hebben we steeds meer eisen waaraan de vrije tijd moet voldoen. We willen kunnen ontspannen maar willen ook worden uitgedaagd. Er zijn zoveel mogelijkheden van vrije-tijdsinvulling dat het kiezen op zich al een stressvolle bezigheid wordt.

- Steeds vaker bereikbaar.

We zijn tegenwoordig op alle mogelijke plaatsen en momenten bereikbaar. Ontsnappen aan het werk en aan thuis is haast niet meer mogelijk. Mobiele telefonie en internet zorgen hier voor. Mensen gaan zich hier tegen verzetten en willen niet altijd meer bereikbaar zijn.

- Groter gevoel van thuis op vreemde locaties.

We voelen ons sneller thuis op vreemde locaties. We weten voordat we op vakantie gaan al veel van de bestemming. De voorzieningen moeten wel goed zijn al willen we ons er thuis voelen. Als dit het geval is gaan we al heel snel op in de lokale bevolking en hun eigenschappen.

- Steeds vaker thuis.

We besparen geld door minder op vakantie te gaan. We gaan niet alleen minder op vakantie, ook vakanties in de buurt raken in trek. Mensen die al veel van de wereld hebben gezien gaan hun directe omgeving steeds meer waarderen.

Meer ruimtebeslag voor recreatie

Er is steeds meer geld en tijd voor recreatie. Dit zorgt ervoor dat er ook steeds meer ruimte voor geclaimd wordt:

- Meer gebruik van bungalowparken.

Bungalowparken worden steeds meer geliefd bij recreanten. Ze bieden veel van wat we nodig hebben: groen, water, parkeerplekken, speel- en sportvelden en het is er schoon en veilig. Wandelaars en fietsers kunnen via routes van paden en wegen de groene omgeving in.

- Groenere steden.

Steden zullen steeds groener worden ook op plaatsen waar dat nu vaak nog niet het geval is zoals daken en muren. In het landelijk gebied zullen boerderijen steeds meer inspelen op recreanten bijvoorbeeld door hun producten direct aan de recreant aan te bieden.

- Regio krijgt aandacht.

De mensen gaan zich steeds meer identificeren met de regio. Het recreëren in de regio zal hierdoor ook meer waarde krijgen. Regionale tradities, evenementen en festivals worden aantrekkelijk.

- Technologie steeds meer van invloed.

Technologie speelt in de toekomst een steeds belangrijkere rol. Nieuwe technieken kunnen ervoor zorgen dat je voor verschillende stemmingen het juiste aanbod krijgt. Zo wordt er bijvoorbeeld een systeem ontwikkeld waarmee thuis op je raam mooie uitzichten kunnen worden geprojecteerd. Je kunt je zo op alle mogelijke plaatsen en in alle mogelijke sferen wanen.

De ontwikkeling naar moderniteit

De ontwikkeling van allerlei nieuwe technologieën heeft door de hele samenleving zijn invloed doen gelden, zo ook bij toerisme en recreatie: van het bieden van informatie, het boeken van vakanties tot aan de activiteiten die ondernomen worden. Internet, mobiele telefonie en GPS-systemen hebben de laatste decennia hun intrede gedaan en zijn niet meer weg te denken. Nieuwe innovatieve recreatieproducten worden bedacht. Innovaties zullen ons naar ongekende vormen van verblijf leiden zoals mobiele hotels, kunstmatige eilanden met zelfvoorzienende infrastructuur, onderwater-hotels en zelfs hotels in de ruimte. Nieuwe technologieën zorgen ervoor dat je op vakantie altijd je weg kan blijven vinden en op de hoogte bent van de recreatieve attractiepunten om je heen.

Vrije tijd en vervoer

Vervoermiddelen zullen steeds beter op elkaar gaan aansluiten. Ook wordt de reizigersinformatie steeds persoonlijker. De informatie wordt geheel aan de reiziger aangepast, is actueel en routes worden indien nodig steeds aangepast zodat de snelste route kan worden genomen. De auto en het vliegtuig blijven bestaan als belangrijk vervoermiddel voor de recreant. De trein wint aan populariteit. Vooral van de hogesnelheidstreinen wordt veel gebruik gemaakt. Er zal nog meer gefietst en gewandeld gaan worden. Moderne fietsen worden zowel door spierkracht als door elektriciteit aangedreven. Dit zorgt ervoor dat ook senioren de fiets kunnen blijven gebruiken en dat de fiets ook voor langere afstanden gebruikt gaat worden. Wandelen wordt onder meer aantrekkelijk gemaakt door GPS ondersteuning.

Vergroening en verduurzaming van vrije tijd

Eco-chic en eco-iconisch op vakantie. Termen die steeds meer mensen erg belangrijk gaan vinden. Mensen gaan waarde hechten aan recycling en energie efficiëntie. De recreatie wordt steeds groener en duurzamer. Ook de recreatiesector gaat steeds meer maatschappelijk verantwoord ondernemen. Het is namelijk positief voor het imago en kan ook kostenbesparend zijn. Overheden geven door middel van keurmerken impuls aan nieuwe duurzame ondernemingen. De recreatiesectoren zullen ook meer gaan werken vanuit het "cradle to cradle" principe waarin afval volledig hergebruikt dient te worden. De recreant vraagt hier ook naar. Natuurbeheer wordt steeds meer noodzakelijk omdat we als recreant graag de ongerepte natuur in willen gaan en we als recreanten het milieu belasten.

Door de klimaatverandering en de temperatuurstijging hoeven mensen bij goed weer niet meer zo nodig naar het buitenland. De dakterrassen, daktuinen, hangmatten en buitenkeukens geven ons dan al een idee van op vakantie zijn.

Bron: Verlangen naar vrije tijd, trends in recreatie en vakantie, ANWB (2009)

2.3 Hattem mist ....

Een sterk toeristisch imago

Ondanks de vele toeristisch-recreatieve kwaliteiten is Hattem relatief onbekend. Hattem is onvoldoende herkenbaar als toeristisch product in de regionale toeristisch-recreatieve markt. Er vindt geen structurele promotie plaats van Hattem. Ondernemers werken niet of nauwelijks samen op het gebied van promotie en marketing. De relatie met het projectbureau Hanzesteden wordt niet of onvoldoende gelegd.

Inbedding van "De Hanze"

De slogan van Hattem is: "Hattem: Hanzestad op de Veluwe". "De Hanze" wordt echter niet beleefd in Hattem. Hattem wordt niet gezien als Hanzestad. De inspanningen van het bureau Hanzesteden zijn op lokaal niveau niet merkbaar.

Goede samenwerking

Er is weinig samenwerking tussen ondernemers en toeristische organisaties op het gebied van toerisme en recreatie. Kruisverbanden worden nauwelijks gelegd, terwijl deze voor de spin-off van de sector toerisme en recreatie erg belangrijk zijn. Aangegeven wordt dat er behoefte is aan een toeristisch platform. De coördinerende rol zoals beschreven in het toeristisch- recreatief beleidsplan die hier invulling aan moest geven is onvoldoende uit de verf gekomen. Dit komt enerzijds door de opstartfase waarin Rond Uit zich bevindt, anderzijds ook doordat ondernemers het gevoel hebben dat zij door hun deelnemersbijdrage aan Rond Uit voldoende hebben gezorgd voor samenwerking.

Ruime openingstijden voor de horeca

De Hattemse horeca heeft beperkte openingstijden. Zo zijn er na 18.00 niet veel mogelijkheden om bijvoorbeeld een kopje koffie te drinken. Ook op zondag is horeca nauwelijks open. Enkele ondernemers geven aan dat het lastig is om dan nog de benodigde omzet te draaien.

Een wandelroutenetwerk

Er zijn voldoende wandelmogelijkheden. Deze zijn echter niet ondergebracht in een routenetwerk. Hierbij ontbreken ook de verbindingen naar het centrum van Hattem en de omliggende gemeenten.

Een divers aanbod op het gebied van verblijfsrecreatie

Het verblijfsrecreatieve aanbod in de gemeente is niet erg omvangrijk of divers. Er is geen hotelaanbod, wel zijn er een paar aanbieders van kleinschalige Bed&Breakfast. Verder heeft Hattem één bungalowpark, de Leemkule, met ruim 100 bungalows, 185 kampeerplaatsen, een trekkershut en een groepsaccommodatie. Verder zijn er twee campings met in totaal 290 standplaatsen, waarvan 105 vaste/seizoensplaatsen en 185 toeristische standplaatsen.

2.4 Hattem kan inspelen op ...

Hattem aan de IJssel

Onder de titel 'Hattem aan de IJssel' is door de gemeente een proces opgestart om te komen tot de herinrichting van het gebied tussen de haven en de Dijkpoort. Uitgangspunt daarbij is dat de relatie tussen de haven/IJssel en de binnenstad dient te worden versterkt en de attractiviteit van de entrees van Hattem voor recreanten, toeristen en inwoners van Hattem groter wordt. Het doel is dat recreanten en toeristen worden verleid het centrum van Hattem te bekijken. Inmiddels zijn de plannen verder uitgewerkt en wordt in 2010 gestart met de uitvoering. Deze plannen geven een belangrijke kwaliteitsimpuls aan het toeristisch product Hattem.

Project Apeldoorns Kanaal

Stichting Apeldoorns Kanaal zet zich in om het Apeldoorns Kanaal weer bevaarbaar te maken voor de recreatietoervaart. Om het voor watersporters geschikt te maken, zouden diverse infrastructurele obstakels geslecht moeten worden. De provincie Gelderland heeft in 2009 besloten samen met de gemeenten Hattem en Heerde invulling te geven aan het noordelijke deel. Hierbij wordt uitgegaan van een gebiedsaanpak, waarbij de bevaarbaarheid van het kanaal niet het belangrijkste doel is. Het gaat er met name om het kanaal en de omgeving aantrekkelijker te maken voor recreanten en toeristen.

Nieuwe fietsbrug over de IJssel

Op de nieuwe spoorbrug over de IJssel tussen Zwolle en Hattem komt ook een nieuwe fietsverbinding. Hiermee wordt het mogelijk om direct van Zwolle naar Hattem te fietsen zonder gebruik te maken van het pontje. Hattem komt hiermee voor de Zwolle naar een stuk 'dichterbij'. Dit zal ook een impuls geven aan het aantal recreatieve fietsers dat Hattem aandoet.

Waterrijke Veluwe

Binnen het project 'waterrijke Veluwe' wordt gewerkt aan productontwikkeling, marketing en promotie van de waterkant van de Veluwe. Water wordt op dit moment niet of nauwelijks geassocieerd met de Veluwe. Doel van het project is de ontwikkeling en marketing van water als (onderdeel van) toeristisch concept(en) voor het gebied Noordoost Veluwe. De waterrijke Veluwe moet een prominent onderdeel worden binnen bestaande toeristische productformules met aansluiting op de cultuurhistorie en de landschappelijke waarden uit het gebied. Als IJsselstad op de Veluwe kan Hattem hiervan profiteren.

Samenwerking met andere Hanzesteden en IJsseldelta

Hattem werkt samen met de andere Hanzesteden langs de IJssel binnen het samenwerkingsverband Hanzesteden. Er zijn echter andere Hanzesteden in Nederland maar ook daarbuiten. Het opstarten van gezamenlijke productontwikkeling kan het toeristisch bezoek aan Hattem een impuls geven. Daarnaast komt door de uitvoering van IJsselprojecten de regio IJsseldelta dichterbij te liggen. Hier liggen kansen voor de watergerelateerde recreatie.

Ruimtelijk ontwikkelingsplan Hattem

Het ruimtelijk ontwikkelingsplan verwoordt in grote lijnen en op integrale wijze de toekomstige ruimtelijke ontwikkeling van Hattem tot 2025. In het plan kiest Hattem voor de centrale waarden 'groen, blauw en cultuurhistorie'. Het versterken van deze waarden is de basis voor de toekomstige ontwikkeling van Hattem. Deze identiteit biedt extra kansen en mogelijkheden voor de verdere ontwikkeling van recreatie en toerisme.

Hoogwatergeul Veessen-Wapenveld

De hoogwatergeul is één van de maatregelen in het kader van het programma Ruimte voor de Rivier en levert een belangrijke bijdrage aan de veiligheid langs de grote rivieren. De realisatie hiervan levert mogelijk ook voor de recreant winst op omdat de mogelijkheden voor kanoën mogelijk worden uitgebreid. Ook wordt een fietsverbinding Hattem-Heerde via de Hoenwaard gerealiseerd.

Factsheet watersportindustrie 2009 (HISWA)

Economische betekenis van de sector recreatie en toerisme

De sector recreatie en toerisme is een economische peiler van betekenis. Op de Veluwe wordt 276 miljoen euro uitgegeven tijdens binnenlandse vakanties. Nog eens 100 miljoen euro wordt besteed tijdens buitenlandse vakanties op de Veluwe en de Veluwerand.

Jaarlijks worden circa 155 miljoen vrijetijdsactiviteiten ondernomen op de Veluwe. Gemiddeld geven dagtoeristen circa 14 euro uit tijdens een vrijetijdsactiviteit. In totaal komen de bestedingen aan vrijetijdsactiviteiten op de Veluwe circa 2,2 miljard.

Op de Veluwe is 5,6% van de werkgelegenheid direct gerelateerd aan de sector toerisme en recreatie. In Hattem is percentage zelfs nog hoger en ligt het boven de 8%.

Bron: Trendrapport vrijetijdseconomie Veluwe 2008

Groeiende belangstelling voor eigen omgeving

De globalisering heeft een soort tegenbeweging veroorzaakt: veel mensen zijn op zoek naar de eigen identiteit. In deze tijd van snelheid en digitalisering heeft men steeds meer behoefte aan authenticiteit. In dit kader worden natuur en landschap en cultuurhistorie weer meer gewaardeerd. Kleinschalige gemeenten met rust, ruimte en een beleefbaar cultuurhistorisch verleden zijn hierdoor in trek.

Het ontstaan van een senioreconomie

Nederland vergrijsst in een rap tempo. Naar verwachting is in 2015 zo'n 40% van Nederlandse bevolking senior. De senior van nu heeft relatief veel tijd en geld en een goede gezondheid. In zijn vrije tijd is hij graag actief bezig en ontdekt nieuwe steden en gebieden. Bij de senior staan service en comfort voorop.

Opkomst toervaren

In Nederland zijn ongeveer 1,5 miljoen watersporters. De toervaart groeit gestaag. In 2006 lagen er 162.000 vaartuigen in het water bij jachthavens en bedrijven. In 2009 is dit gegroeid tot 174.000. Het toenemende aantal gepensioneerden zal zorgen voor een verdere groei hiervan. Naast het varen als activiteit, verkennen toervaarders graag vanuit de jachthaven de omgeving. De IJssel is een belangrijke vaarverbinding tussen enerzijds het IJsselmeer / randmeren / Wieden-Weerribben en anderzijds de Hanzesteden langs de IJssel (Zwolle, Deventer, Zutphen, Doesburg) en het Knoop-punt Arnhem –Nijmegen. Er zijn geen kwantitatieve gegevens beschikbaar van pleziervaart op de IJssel. Naar schatting van de Stichting Recreatietoervaart Nederland bevaren jaarlijks circa 5.000 boten het IJsseltraject Deventer -Zwolle. De Stichting verwacht dat door ontwikkelingen als de Bypass Kampen, de hoogwatergeul Veessen-Wapenveld en een bevaarbaar Apeldoorns Kanaal de pleziervaart op de IJssel zal toenemen.

Uitbreiding hotelaccommodatie in Zwolle

In de gemeente Zwolle is het aantal hotelbedden de afgelopen jaren sterk gegroeid. Er zijn ook voor de komende jaren plannen voor het realiseren van nieuwe hotels. De bezoekers van deze hotels vormen een interessante nieuwe doelgroep voor Hattem (arrangementen / dagtoerist), zowel de zakelijke bezoeker door de week als de verblijfsrecreant in het weekend.

Ruimtelijk ontwikkelingsplan Hattem

Kernwaarden

De ruimtelijke ontwikkelingsvisie uit het Ruimtelijk Ontwikkelingsplan Hattem is de basis van het toeristisch-recreatieve beleid opgenomen. De ontwikkelingsvisie is weergegeven in de figuur op de volgende pagina. Groen, blauw en cultuurhistorie zijn de centrale waarden van Hattem. Het versterken van deze waarden is de basis voor de toekomstige ontwikkeling van Hattem. Hattem kiest er niet voor verder uit te breiden. Dat betekent dat de functie van de sector toerisme en recreatie als economische motor voor Hattem verder zal toenemen.

Blik op de toekomst

Hanzestad Hattem profileert zich in de toekomst nog meer als stad met een rijke cultuurhistorie, liggend tussen Veluwe en IJssel. De overgangen tussen de Veluwe en IJssel ten zuiden en ten noorden van Hattem worden hiervoor versterkt met een duidelijke groen/ blauwe inrichting. Het concept de 'Waterrijke Veluwe' geeft hier onder meer invulling aan. Hattem profileert zich als Hanzestad op de Veluwe en levert een bijdrage aan en profiteert van de promotie van de Veluwe en de Hanzesteden langs de IJssel.

Het centrum

De potenties van de cultuurhistorische waarden van het aantrekkelijke historische centrum zijn optimaal benut. Het centrum heeft een groot economisch belang. Er zijn veel hoogwaardige en kleinschalige voorzieningen, waaronder horeca, in het centrum te vinden die zorgen voor een dynamische omgeving. Het aantrekkelijke centrum in combinatie met de kwalitatief verbeterde IJsselzone en de groene omgeving trekt veel dagtoeristen en passanten naar de gemeente. De vele cultuurhistorische en monumentale gebouwen hebben een duidelijke plek gekregen in de ontwikkeling van Hattem. De Geldersedijk, de Bleek en Nieuwe weg zijn kwalitatief sterk verbeterd met het doel om de relatie met de IJssel zichtbaar te maken. Deze zone is de volwaardige entree van Hattem geworden en geeft de stad de uitstraling die er bij past.

De Veluwe

In het deelgebied de Veluwe is ingezet op een duurzame ontwikkeling van het gebied vanwege de aanwezige hoge natuurlijke en landschappelijke waarden. In dit deelgebied gaat het om de combinatie van rijke en mooie natuur met een hoogwaardig toeristisch aanbod. Het verblijfsrecreatieve aanbod op de bestaande bedrijven is gedifferentieerd en de relatie tussen de recreatieve sector en de natuur is verbeterd. De voormalige vuilstort heeft een hoogwaardige recreatieve functie gekregen. De recreant treft een gevarieerd netwerk van wandel en fietspaden en bijbehorende opstappunten. In dit deelgebied (en in deelgebied stadlandschap) zijn enkele opstappunten met Veluwe P ingericht als startpunt voor verschillende routes. Mogelijke locaties zijn de Leemcule, de parkeerplaats bij de afrit van de A50 (in deelgebied de Veluwe) en bij landgoed Molecaten (in deelgebied Stadslandschap).

Het gebied rondom de Molecatense beek en Landgoed Molecaten is landschappelijk en ecologische versterkt. Hier is vooral ruimte voor extensieve recreatie. Rond de Herberg Molecaten is ruimte voor een kwalitatieve recreatieve ontwikkeling met horeca en startpunt van verschillende routes.

In het zuiden heeft de Hattemerpoort zich ontwikkeld tot een robuuste ecologische verbinding. Natuur staat hier centraal en er is ruimte voor extensieve recreatie.

Het noorden

Ten noorden van de kern Hattem is de overgang tussen Veluwe en IJssel versterkt door een landschappelijke inrichting, gecombineerd met de functies die passen bij een stedelijk recreatief uitlooppgebied. De verbinding tussen de kern, IJssel en Veluwe is sterk door de aanwezigheid van een uitgebreid routenetwerk.

De uiterwaarden

De uiterwaarden zijn zodanig toegankelijk voor de inwoners van Hattem en de recreanten, dat de natuurwaarden niet worden verstoord. De verbetering van de toegankelijkheid van de uiterwaarden is onder meer vormgegeven door een nieuwe fietsroute naar Heerde door de uiterwaarden en een fiets- en wandelroute langs het Apeldoorns kanaal en deels door de uiterwaarden.

Het Apeldoorns kanaal is op het grondgebied van de gemeente weer bevaarbaar. Er zijn diverse recreatieve activiteiten gekoppeld aan het kanaal, maar ook ontwikkelingen die gericht zijn op rust en het genieten van de (natte) natuur. Het Apeldoorns kanaal is bevaarbaar en heeft tevens enkele aanlegplaatsen. Ten behoeve van de passerende recreant zijn horeca en kleinschalige verblijfsrecreatieve mogelijkheden aanwezig.

De uitgebreide jachthaven en de realisatie van het bijbehorende toeristische overstappunt dragen bij aan de vergroting van de dynamiek van de kern Hattem. Langs de Hoenwaard-seweg is op de bestaande locaties ruimte voor de ontwikkeling van een aantal natuurlandbouwbedrijven. De overige gebouwen zijn in gebruik voor wonen en kleinschalige economische activiteiten zoals bed & breakfast, kamperen bij de boer, theeschenkerij, maar ook is er ruimte voor kantoor aan huis.

2.5 Hattem moet alert zijn op ...

Ligging tussen twee Natura 2000 gebieden

Hattem is gelegen tussen twee Natura 2000 gebieden. Vanuit de natuurwetgeving worden deze gebieden streng beschermd. Het ontwikkelen van nieuwe voorzieningen op het gebied van recreatie en toerisme is in deze gebieden niet toegestaan en ook in gebieden die in de directe omgeving ervan liggen, mogen ontwikkelingen de natuurwaarden niet schaden. Hierdoor kunnen projecten om recreatie en toerisme beter op de kaart te zetten, vertraagd of gefrustreerd raken.

Het uit de verf komen van de inspanningen van de Hanzesteden op Hattemse schaal

Bureau Hanzesteden is een intergemeentelijk toeristisch samenwerkingsverband met als doel het toerisme naar de Hanzesteden langs de IJssel te bevorderen. Bureau Hanzesteden houdt zich bezig met productontwikkeling, marketing en promotie voor de Hanzesteden langs de IJssel, waaronder Hattem. In Hattem is het Hanzeverleden volgens de leden van de toeristische sector nog onvoldoende beleefbaar. Enkele projecten van Bureau Hanzesteden, zoals erfgoedlogies, zijn om verschillende redenen in Hattem niet geïmplementeerd. Hierdoor worden kansen gemist.

Stilstand is achteruitgang

Als de ambitie niet aanwezig is en blijft om te groeien en ontwikkelen, kan dit op den duur achteruitgang betekenen. De toeristisch-recreatieve sector moet zich blijven ontwikkelen en op de trends in blijven spelen. Ook voor de Hattemse toeristische sector is dit van toepassing.

Kritische consument

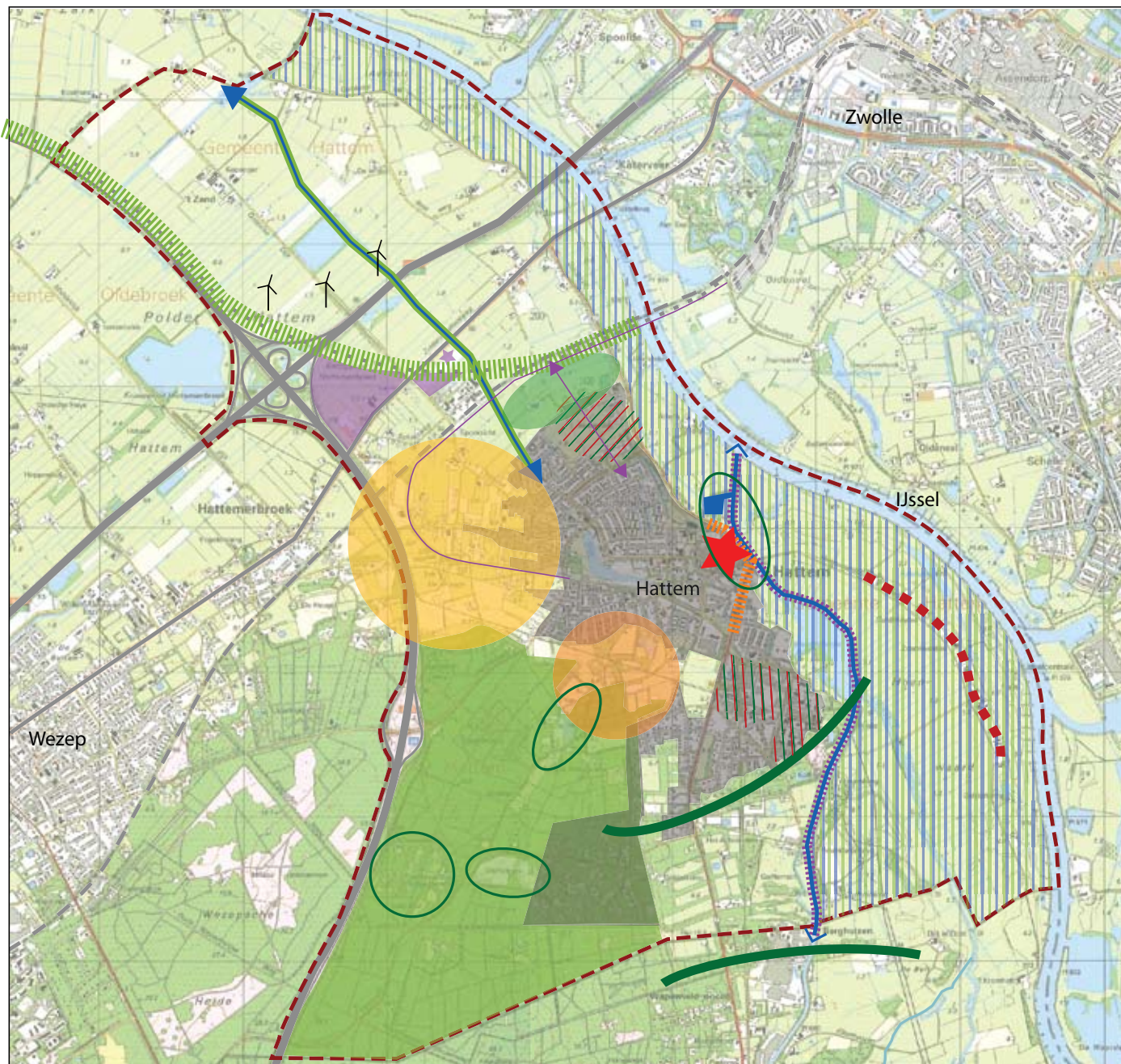
De hedendaagse consument stelt hoge eisen en is niet snel tevreden. Ook is de toerist, door ervaringen eerder of elders opgedaan, verwend geworden. Om de aandacht van de toerist te trekken, dient het aanbod een uitstraling te hebben die 'anders dan anders' is en die nieuwsgierigheid wekt. Bij ontevredenheid zal de toerist sneller 'weg zappen'.

Ontwikkelingsvisie Hattem

LEGENDA

- Cultuurhistorische Hanzestad Hattem
- Kwalitatief opgevaardeerde IJsselzone
- Jachthavenontwikkeling
- Groene woonmilieus
- Bevaarbaar / recreatief Apeldoorns kanaal
- Kleinschalige economische functies (wonen en recreatie)
- Uiterwaarden met agrarisch natuurbeheer
- Stedelijk recreatief uitloopgebied
- Landschappelijke versterkte zone d.m.v. 'rood voor groen'
- Landschappelijk en ecologisch versterkte zone inclusief recreatieve functies
- Recreatief versterkte locaties
- Hattemer poort: combinatie van natuur en sport
- Natuurvriendelijk ingerichte Oude Middenwetering
- Landschappelijke inpassing Hanzelijn
- Fietverbinding over de IJssel (Rozenboomsloop)
- Bedrijventerreinen
- Reservering toekomstig bedrijventerrein
- Kern Hattem
- Windmolens

3 TOEKOMSTVISIE

3.1 Inleiding

Dit hoofdstuk geeft de visie op de ontwikkeling van toerisme en recreatie in de gemeente Hattem. De visie is gebaseerd op de vastgestelde notitie 'Toeristisch-recreatief beleid: terugkijken en vooruitkijken', het recreatief-toeristisch profiel van de gemeente, de resultaten van de werkbijeenkomst die gehouden is en de ontwikkelingsvisie uit het Ruimtelijk Ontwikkelingsplan Hattem.

3.2 Streefbeeld 2030: Hattem Hanzestad op de Veluwe

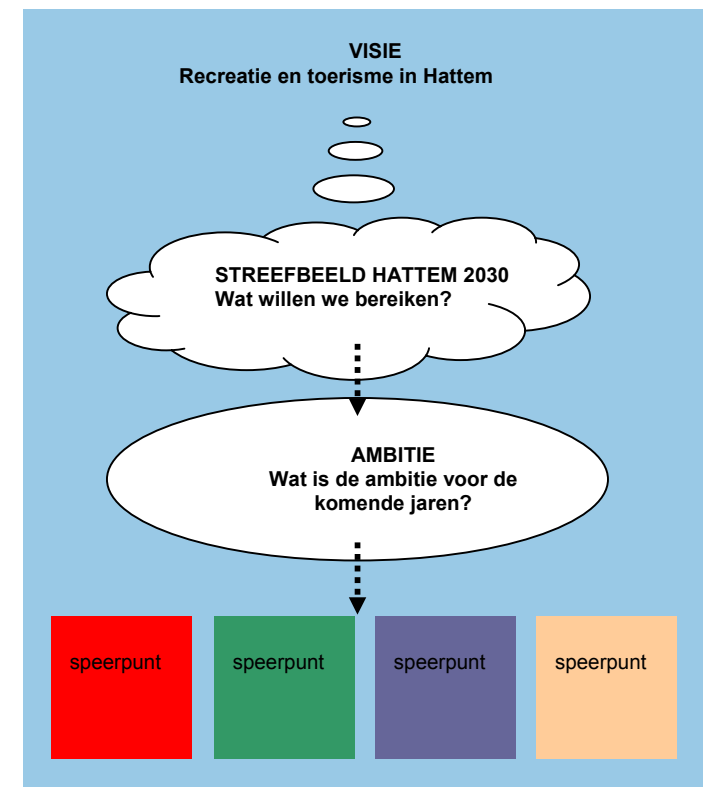
Hattem is een aantrekkelijke historische Hanzestad en ligt in het gebied tussen de IJssel en de Veluwe. Groen, blauw en cultuurhistorie zijn dan ook de belangrijkste toeristisch-recreatieve kernkwaliteiten. Hattem onderscheidt zich als 'Hanzestad op de Veluwe'.

Hanzestad....

Hattem: een klein vestingstadje, met een bijzonder nog herkenbaar Hanzeverleden. Het middeleeuws stratenpatroon vormt een mooi decor voor het vertellen van het bijzondere Hanzeverhaal van Hattem. In het oude centrum van Hattem zijn op gebouwen en informatiemiddelen allerlei verwijzingen naar het rijke verleden van dit kleine Hanzestadje te vinden. Ook in de nieuwe jachthaven van Hattem wordt het beeld van handel en bedrijvigheid beleefbaar gemaakt. De bezoeker waant zich direct in de tijd van het rijke Hanzeverleden. Hattem is een bestemming waar de bezoeker graag komt voor een cultuurhistorisch dagje uit of een middagje winkelen. Evenementen brengen het Hanzeverleden een paar keer per jaar echt tot leven. Dit beeld wordt nog verder aangevuld door het bijzondere winkel- en horeca aanbod, waar de Hanze in al zijn veelzijdigheid te beleven is. Hanzemenu's, Hanzeproducten en Hanzearrangements zorgen dat niemand Hattem verlaat zonder meer te leren over het Hanzeverleden.

....op de Veluwe

Hattem is een logische stop tijdens een recreatieve dagtocht op de Veluwe. Wandelaars en fietsers kunnen op aantrekkelijke wijze Hattem bereiken en maken er veelvuldig gebruik van als pleisterplaats. De waterkant van de Veluwe is een volwaardig onderdeel van de bestemming Veluwe en Hattem neemt hierin een vooraanstaande positie in. De jachthaven fungeert met recht als een Waterpoort naar de Veluwe. Of het nu gaat om activiteiten aan land, zoals wandelen, fietsen, mountainbiken, paardrijden en golfen, of om activiteiten op het water, zoals kanoën, varen of zwemmen, in Hattem kan de bezoeker aan de Veluwe alle kanten uit. Logeren op de Veluwe kan ook uitstekend in Hattem.

3.3 Ambitie

De gemeente Hattem kiest voor een gemiddeld tot hoog ambitieniveau ten aanzien van de ontwikkeling van recreatie en toerisme. De gemeente ziet de recreatie en toerisme als één van de belangrijkste sectoren voor het behoud van werkgelegenheid, het voorzieningenniveau en de leefbaarheid in de gemeente richting de toekomst.

Na de realisatie van woonwijk Assenrade, de herontwikkeling van bedrijventerrein 't Veen naar woningbouw en de realisatie van bedrijventerrein Hattemberbroek breidt Hattem niet verder uit. De gemeente zet in op versterking en verdere ontwikkeling van toerisme en recreatie binnen de gemeente, passend bij de gekozen profilering en de maat en schaal van de gemeente.

3.4 Strategie

Hattem kiest in haar beleid voor het inzetten op een groei van het dagtoerisme. Hierbij zet de gemeente in op marktbewerking en productontwikkeling.

Marktbewerking

Het aanbod en de potentie voor verdere ontwikkeling van het dagtoerisme zijn in Hattem aanwezig. De opgave is om enerzijds meer bezoekers te trekken en anderzijds de huidige bezoekers langer vast te houden of te verleiden tot herhaalbezoek. Hierbij wordt gericht gekozen voor bepaalde marktsegmenten. Het inzetten op het verbeteren van de mogelijkheden voor dagtoerisme zal indirect ook een positief effect hebben op de aantrekkelijkheid van Hattem voor de verblijfstoerist. De huidige consument laat zich, dankzij welvaartstijging en het beschikken over steeds meer informatie en reiservaring, niet meer in één segment of doelgroep indelen. Met andere woorden: de grenzen vervagen en vrijetijdsgedrag is niet (meer) gekoppeld aan geslacht, leeftijd, gezinssamenstelling of opleidingsniveau. Hoewel nog veel met

demografische segmentatie wordt gewerkt, wordt de markt door diverse toeristisch-recreatieve aanbieders ingedeeld naar recreatiegedrag van de consument, ofwel de toeristisch-recreatieve activiteiten die de consument onderneemt. Voorbeelden zijn natuurvorsers, wandelaars of wellnessliefhebbers. De consument zal voor de specifieke recreatieactiviteit die hij wil doen gericht op zoek gaan naar informatie over de mogelijkheden hiervoor.

Door te kiezen voor bepaalde marktsegmenten worden marketing- en promotieactiviteiten en inspanningen ter verbetering voor het toeristisch product gericht en dus effectiever. Hattem zet in op de volgende markten:

- **cultuurhistorische dagtoerist**

Deze bezoeker doet het cultuurhistorisch centrum aan en laat zich informeren over het cultuurhistorische verleden. Een bezoek aan een museum completeert het bezoek aan Hattem. Ook de cultuurhistorische evenementen doen het goed bij deze bezoeker.

- **actieve recreant**

De actieve recreant maakt een wandel- of fietstocht door de regio en doet Hattem aan voor een korte stop waarbij een kopje koffie wordt genuttigd en/of een bezienswaardigheid wordt bezocht.

- **toervaarder**

De toervaarder legt met zijn boot aan in de jachthaven van Hattem en gebruikt deze plek als uitvalsbasis om verschillende activiteiten in Hattem en de regio te gaan ondernemen.

- **“funshoppers” uit de regio (inwoners Zwolle en omgeving**

en verblijfstoerist op de Veluwe en richting de IJsseldelta) De funshopper komt naar Hattem voor het bijzondere winkelaanbod, dat zich onderscheidt van het aanbod in Zwolle vanwege het authentieke, kleinschalige karakter.

Productontwikkeling

De gemeente wil verder mee werken aan productontwikkeling (nieuwe producten), kwaliteitsverbetering en uniformiteit en samenhang van het aanbod. Hattem heeft de laatste jaren een aantal stappen gezet om meer een toeristische gemeente te worden en heeft een basisniveau aan voorzieningen voor recreanten en toeristen gerealiseerd. Zo is het Toeristisch Informatiepunt (TIP) opgezet en is er nu een goed gevulde evenementenkalender. De jachthaven is uitgebreid en Hattem werkt aan een aantrekkelijke entree voor recreanten en toeristen. Hattem kan nu vanuit de basis verder bouwen.

De volgende producten worden onderscheiden, die Hattem in verder ontwikkeld gaan worden:

- *Hattem op de Veluwe (Hattem als onderdeel van een recreatieve dagtocht op de Veluwe)*
- *Hattem, waterpoort naar de Veluwe*
- *Hanzestad Hattem*
- *Winkelstad Hattem*
- *Evenementenstad Hattem*

3.5 Speerpunten

In Hattem is consensus over de volgende speerpunten voor de komende beleidsperiode:

- *De ligging aan het water benutten*
- *Betere profilering als Hanzestad*
- *Inzetten op marketing en promotie van Hattem*
- *Verbindingen leggen*

De ligging aan het water benutten

Het water is een kernkwaliteit van Hattem en kan beter 'uitgenut' worden als onderdeel van het toeristische product. Als 'waterpoort' naar de Veluwe heeft Hattem iets onderscheidends te bieden.

De uitbreiding van de jachthaven en het project Hattem aan de IJssel dragen bij aan de mogelijkheid om deze kans te verzilveren. Hattem kent nu al een aanbod aan waterrecreatie en watersport. Het project Apeldoorns Kanaal zal zorgen voor verdere uitbreiding van de mogelijkheden.

Betere profilering als Hanzestad

De profilering van Hattem als Hanzestad is één van de twee pijlers van het toeristische beleid. Het Hanzeverleden is zichtbaar in het stedenbouwkundige patroon en de monumenten en door de ligging van Hattem aan water. Toch is het Hanzeverleden op dit moment onvoldoende uitgewerkt en beleefbaar in Hattem op lokaal niveau. Hattem wordt niet als Hanzestad ervaren. Daarom gaat Hattem sterker inzetten op de Hanze en een deel van de uitvoering van het toeristisch beleid hierop richten.

Inzetten op marketing en promotie van Hattem

Hattem gaat de komende beleidsperiode inzetten op het (verder) ontwikkelen en vermarkten van de productmarktcombinaties, die Hattem in de aanbieding heeft. Daarbij zal een accent worden gelegd bij marketing en promotie van Hattem om met name funshoppers uit de regio naar Hattem te krijgen. Hierbij denkt de gemeente ook aan het leggen van verbindingen richting de IJsseldelta.

Verbindingen leggen

Door het leggen van verbindingen wordt meer samenhang gecreëerd in het toeristisch-recreatief aanbod. Het wordt voor de bezoeker eenvoudiger de verschillende onderdelen van het toeristisch-recreatief product te combineren. De gemeente biedt dan een totaalbeleving aan de bezoeker. De verbindingen komen op de verschillende manieren tot stand.

Arrangementen

Door het ontwikkelen van arrangementen wordt voor de bezoeker een keten van activiteiten aan elkaar gekoppeld. De hedendaagse recreant maakt graag combinaties en knoopt belevenissen aan elkaar. Door het aanbieden van arrangementen, wordt hij verleid meerdere delen van het toeristisch-recreatief product tegelijkertijd te consumeren. Er zijn talloze mogelijkheden te bedenken voor het maken van arrangementen, waarbij de dag- en verblijfsrecreatie, de horeca en de vele mogelijkheden voor routegebonden en sportieve recreatie worden gecombineerd. Thema's zijn hiervoor een mooie kapstok. Voor verschillende markten is een aanbod te realiseren.

Arrangementen maken, betekent samenwerken. Het opbouwen van samenwerkingsrelaties tussen verschillende organisaties binnen de toeristisch-recreatieve sector is een positief neveneffect van het werken aan arrangementen.

Routestructuren en routes

Routestructuren en routes zijn bij uitstek de manier om verbindingen tussen gebieden en voorzieningen te realiseren. Immers, een recreant komt onderweg langs veel plaatsen in de gemeente.

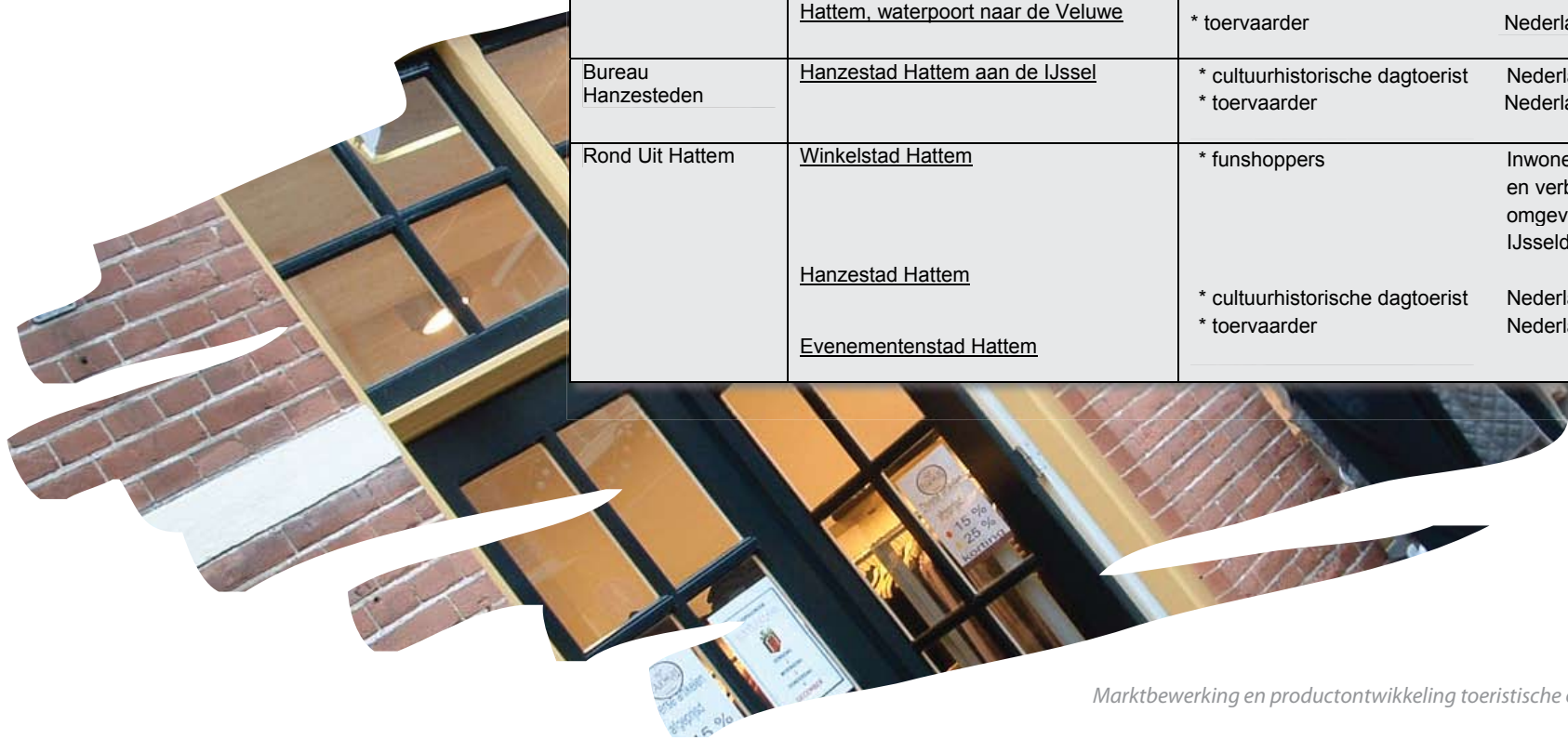
Op de Veluwe zijn concrete plannen ten aanzien van de ontwikkeling van regionale routenetwerken in ontwikkeling of in uitvoering. Hierbij is het belangrijk dat de verschillende onderdelen van het toeristisch product Hattem worden verbonden met deze routestructuren. Specifiek wordt gedacht aan het cultuurhistorisch centrum en de jachthaven. Door een aantal themaroutes uit te werken, worden de verbindingen ook daadwerkelijk gelegd.

Entrees

Entrees kunnen een belangrijke bijdrage leveren aan het geleiden van bezoekers door de gemeente. Hier beginnen zij dan hun recreatieve tocht. Deze entrees combineren meerdere zaken zoals parkeergelegenheid, informatievoorziening, startpunt van verschillende routes en bij voorkeur een recreatievoorziening. De belangrijkste toeristisch-recreatieve entree van het centrum is de entree bij de jachthaven en de parkeervoorzieningen bij de jachthaven en De Bleek.

Daarnaast is een aantal mogelijke locaties in beeld. Één van de mogelijkheden is gelokaliseerd aan de snelweg (bestaande carpoolplaats), de tweede parkeermogelijkheid is te vinden bij het zwembad en bij Molecaten. Deze kunnen worden verbonden door een cirkelvormige route via de centrumparkeerlocaties (Haven en De Bleek).

Wie?	Product	Markt
Veluws bureau voor Toerisme	<u>Hattem op de Veluwe</u> (Hattem als onderdeel van een recreatieve dagtocht op de Veluwe) <u>Hattem, waterpoort naar de Veluwe</u>	* actieve recreant Nederland, Duitsland, Engeland, België * cultuurhistorische dagtoerist Nederland, Duitsland * toervaarder Nederland, Duitsland
Bureau Hanzesteden	<u>Hanzestad Hattem aan de IJssel</u>	* cultuurhistorische dagtoerist Nederland, Duitsland * toervaarder Nederland, Duitsland
Rond Uit Hattem	<u>Winkelstad Hattem</u> <u>Hanzestad Hattem</u> <u>Evenementenstad Hattem</u>	* funshoppers Inwoners Zwolle en regio en verblijfstoerist uit de omgeving (Veluwe en IJsseldelta) * cultuurhistorische dagtoerist Nederland * toervaarder Nederland

Figuur 4.1:
Marktbewerking en productontwikkeling toeristische organisaties Hattem

4 ORGANISATIE

4.1 Inleiding

Versterken en ontwikkelen van toerisme en recreatie is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van gemeente, ondernemers, musea, natuur- en landschapsorganisaties en toeristische organisaties. Dit hoofdstuk beschrijft hoe de beoogde toeristische organisatie

4.2 Rol gemeente

De gemeente zet zich samen met het bedrijfsleven en andere betrokken partijen in om de toeristisch-recreatieve aantrekkingskracht van de gemeente te vergroten. De gemeente heeft daarin een faciliterende, adviserende en toetsende rol voor de ontwikkeling van recreatie en toerisme, maar laat de uitvoering aan de sector. De gemeente heeft een initiërende en trekkende rol in het aantrekkelijk maken van de openbare ruimte als onderdeel van het toeristisch-recreatief product. Voor overige taken schakelt zij de organisaties in waarmee zij een subsidierelatie heeft en vraagt dit initiatieven van de markt.

4.3 Marktbewerking en productontwikkeling toeristische organisaties

Hattem kiest voor de strategie van marktbewerking en productontwikkeling op het gebied van recreatie en toerisme. De marktbewerking en productontwikkeling vindt bij voorkeur plaats op het niveau van de voor de recreant en de toerist herkenbare regio's. De gemeente maakt deel uit van De Veluwe en de Hanzesteden en wil zich als onderdeel van deze pijlers profileren. Hattem is zich er echter van bewust dat er ook op lokaal niveau behoefte is aan marktbewerking en productontwikkeling. Taken op het gebied van het leggen van verbindingen, gastheerschap en informatieverstrekking, het organiseren van lokale activiteiten en evenementen en het bewerken van de lokale markt kunnen juist weer beter op lokaal niveau worden uitgevoerd. Hattem werkt dan ook zowel op regionaal als lokaal niveau aan marktbewerking en productontwikkeling. Regionale promotie en lokale marketing en promotie kunnen elkaar

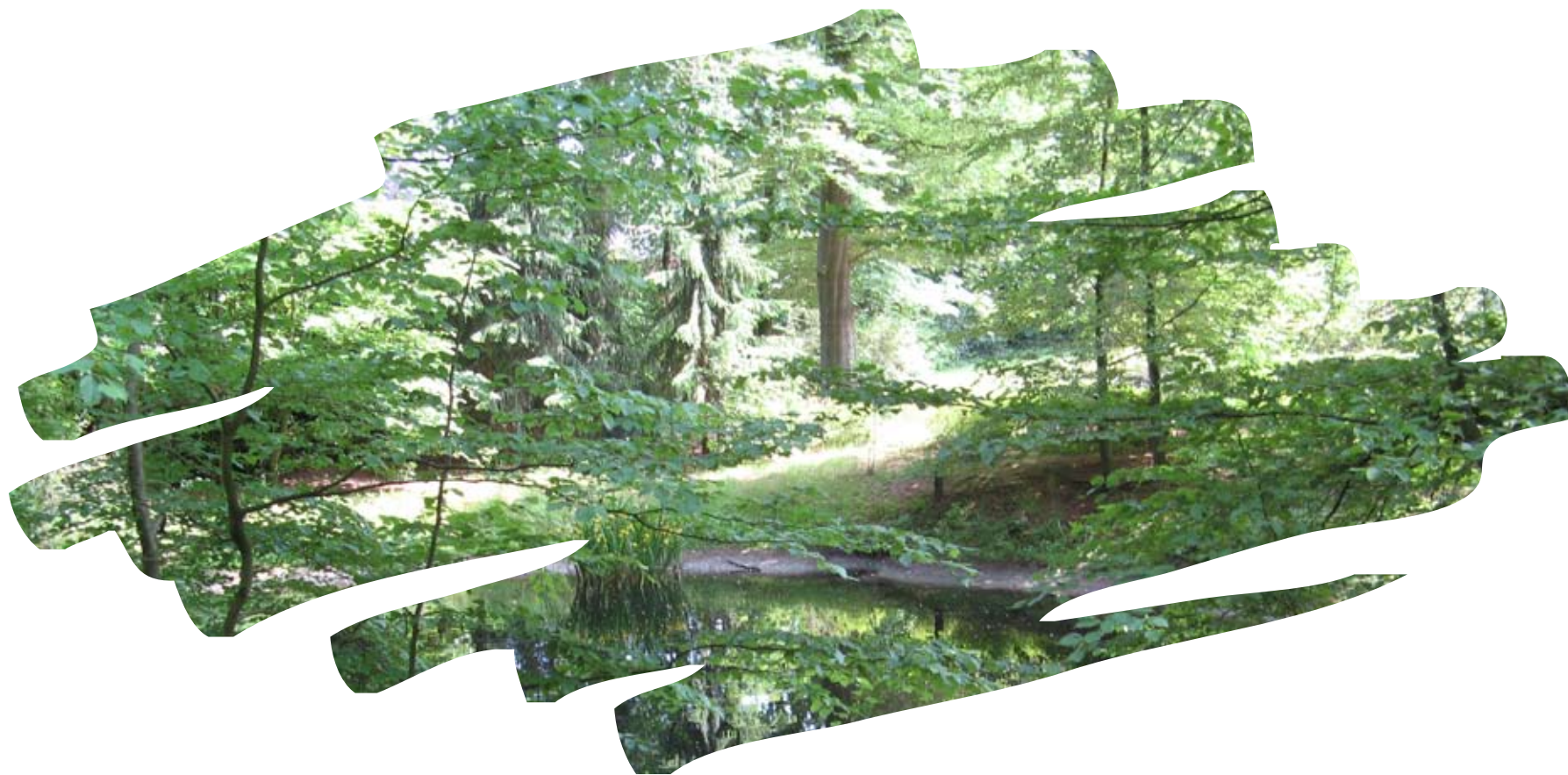
versterken. Samenwerking en afstemming is hierbij essentieel. De gemeente kiest er voor de regionale taken te laten plaatsvinden op het niveau van De Veluwe en de Hanzesteden langs de IJssel. Deze taken worden neergelegd bij het Veluws Bureau voor Toerisme en het Bureau Hanzesteden. Lokale taken legt Hattem neer bij Rond Uit Hattem. De volgende figuur geeft globaal weer welke organisatie welk product in de markt zet. Vanwege de overlap tussen de verschillende producten moeten de harde lijnen worden beschouwd als stippelijnen.

4.4 Samenwerking in overlegorgaan

Voor de toeristisch-recreatieve toekomst van de gemeente is het opzetten van een lokaal overlegorgaan essentieel; niet alleen om eenheid binnen het toeristisch-recreatieve werkveld te smeden, maar vooral ook om concrete zaken daadwerkelijk van de grond te krijgen. Het is daarbij van belang dat gekozen wordt voor een goed georganiseerde vorm van samenwerking waarin alle partijen betrokken worden. Gekozen wordt om een gezamenlijk toeristisch-recreatief overlegplatform in het leven te roepen. De belangrijkste rol van het platform is afstemming en samenwerking om zo een bepaalde synergie te bewerkstelligen. Het platform signaleert daarnaast belangrijke ontwikkelingskansen en zet nieuwe lijnen uit. Bij voorkeur heeft het platform een klein eigen budget, bijvoorbeeld vanuit de toeristenbelasting waarmee zij uitvoering kunnen geven aan lokale activiteiten. Het gaat dan om lokale evenementen en arrangementen. Rond Uit Hattem gaat fungeren als trekker van dit gezamenlijke platform. Zij zorgt voor de agendering, de notulen en de voortgang. In het platform nemen in ieder geval de volgende partijen zitting:

- *Veluws Bureau voor Toerisme;*
- *Rond Uit Hattem;*
- *Bureau Hanzesteden;*
- *Vertegenwoordigers toeristisch-recreatief bedrijfsleven;*
- *Vertegenwoordiger landgoederen;*
- *Havo*
- *Musea*
- *Gemeente*

Rond Uit Hatterem

4.5 Rond Uit Hattem

De gemeente beschouwt Stichting Koepelorganisatie Stadspromotie Hattem/Rond Uit Hattem als haar primaire uitvoeringsorganisatie op het gebied van recreatie en toerisme op lokaal niveau. Zij maakt jaarlijks afspraken maken met Rond Uit Hattem over de taken waar Rond Uit Hattem uitvoering aan moet gaan geven.

De gemeente hecht veel waarde aan de functie van Rond Uit Hattem als spil in de toeristische sector. Zij waardeert de positie die deze organisatie zich heeft weten te verwerven in de lokale toeristische sector in relatief korte tijd. De afgelopen jaren heeft Rond Uit Hattem een sterke rol gehad bij de organisatie van lokale evenementen. Deze evenementen hebben een belangrijke bijdrage in het zorgen voor de bekendheid van Hattem in de regio en het zorgen voor samenwerking en samenhang in het toeristisch-recreatieve product. De laatste jaren is er een trend van het intensiveren van evenementen en door teruglopende inkomsten uit sponsoring geeft Rond Uit Hattem aan dat de kwaliteit van evenementen in het geding komt.

De gemeente voelt de behoefte om haar visie op de organisatie vast te leggen in haar beleid en voor de komende beleidsperiode haar opdracht aan Rond Uit Hattem te verduidelijken. Deze paragraaf geeft weer welke taken de gemeente graag door Rond Uit Hattem wil laten uitvoeren.

Marketing en promotie van Hattem

Rond Uit Hattem verzorgt de coördinatie en initiatie van marketing- en promotie acties voor de bestemming Hattem, gericht op het trekken van recreanten en toeristen vanuit de regio (Zwolle, de Veluwe en de IJsseldelta) naar Hattem. Zij zorgt hierbij voor afstemming met de lokale promotieorganisaties van Elburg en Harderwijk. De kosten die derden maken voor de promotieactiviteiten worden ook door derden gedragen en niet door Rond Uit Hattem.

Informatieverstrekking en gastheerschap

Het ontvangen en informeren van toeristen en recreanten die in de gemeente (willen) recreëren of verblijven, is een taak van Rond Uit Hattem. Vanuit het Toeristisch Informatie Punt op het marktplein draagt Rond Uit Hattem zorg voor het invullen van de rol van gastheer voor de bezoeker. Hier is informatie te vinden over lokale activiteiten en activiteiten in de regio. Potentiële bezoekers worden attent gemaakt op de mogelijkheden op het gebied van recreatie en toerisme via de website www.ronduithattem.nl. Rond Uit Hattem heeft een taak om de informatie op het gemeentelijke niveau (evenementenborden, folders, informatiekaarten en posters) actueel te houden. Informatie over nieuwe bedrijven en activiteiten wordt bijgehouden en vastgelegd. Zij zorgt ervoor dat het beschikbare informatiemateriaal wordt gedistribueerd onder de verschillende toeristisch-recreatieve voorzieningen in de gemeente en richting Veluws Bureau voor Toerisme en Bureau Hanzesteden.

Productontwikkeling Hattem

Rond Uit Hattem heeft een signalerende taak op het gebied van productontwikkeling in Hattem. Zij houdt in de gaten of er voldoende aanbod is voor de bezoeker aan Hattem en stimuleert de totstandkoming van arrangementen en producten die ontbreken door ondernemers of lokale organisaties. Hierbij kan op dit moment concreet worden gedacht aan producten rondom de Hanze.

Evenementen

In de gemeente worden vele evenementen georganiseerd. Rond Uit Hattem zorgt voor afstemming in de organisatie van de evenementen en een goed afgewogen evenementenkalender. Rond Uit Hattem organiseert daarnaast de volgende evenementen in 2010 zelf: Lentemarkt, Kunstmarkt en Jazzfestival, Langste Dag, Rommelmarkt, Dikke Tinnfestival en Monumentendag, Sinterklaasintocht en Wintermarkt.

De gemeente hecht hierbij waarde aan de organisatie van de evenementen die passen bij de gekozen profilering en de markten die Hattem wil trekken. Het is echter zaak keuzes te maken om gelden zo doelmatig mogelijk in te zetten. De gemeente stelt hierbij dat zij prioriteit legt bij de organisatie van in ieder geval een evenement met regionale uitstraling met de Hanzegeschiedenis als thema (*zoals nu het Dikke Tinnefestival*), een evenement met regionale uitstraling waarbij Hattem wordt geprofileerd als stad van kunst en cultuur (*zoals nu de Kunstmarkt*) en Sinterklaas en Open Monumentendag. Voor de organisatie van deze evenementen kan de gemeentelijke subsidie worden ingezet. Overige evenementen zullen moeten worden bekostigd uit de bijdragen van de deelnemers.

Contact onderhouden met ondernemers en organisaties.

Om goede informatie te kunnen vertrekken, is het essentieel op de hoogte te zijn van de laatste ontwikkelingen en activiteiten. Rond Uit Hattem onderhoudt de contacten met ondernemers en vertaalt deze informatie, zodat deze beschikbaar is voor de bezoeker. Ook is een initiërende rol voor Rond Uit weggelegd om ondernemers te enthousiasmeren om samenhangende activiteiten en arrangementen te ontwikkelen. Rond Uit Hattem organiseert het secretariaat voor het nog op te richten overlegplatform.

5 ACTIEPLAN

5 ACTIEPLAN 2010 - 2015

In het actieplan wordt de visie vertaald naar concrete projecten. Het actieplan heeft het karakter van een meerjaren actieplan. Bij het opstellen van het actieplan is in belangrijke mate gebruik gemaakt van de projectideeën die zijn aangedragen door het toeristisch-recreatieve veld tijdens de werkbijeenkomst. Tevens zijn relevante plannen van derden geraadpleegd en al lopende projecten waar de gemeente een (financiële) bijdrage aan levert opgenomen. Waar mogelijk en wenselijk, zijn hierop aanvullingen geformuleerd.

Gezien de economisch minder gunstige situatie moeten keuzes worden gemaakt over de inzet van middelen. Er wordt de komende jaren met name ingezet door de gemeente op het realiseren van projecten uit het Ruimtelijke Ontwikkelingsplan Hattem gericht op de kwaliteit van de openbare ruimte. Deze projecten leveren een belangrijke bijdrage aan het realiseren van het streefbeeld en de ambitie op het gebied van recreatie en toerisme.

De projecten zijn onderverdeeld naar speerpunt:

- 1 *De ligging aan het water benutten*
- 2 *Betere profilering als Hanzestad*
- 3 *Inzetten op marketing en promotie van Hattem*
- 4 *Verbindingen leggen*

5.1 De ligging aan het water benutten

De onderstaande projecten zijn erop gericht het 'blauw' beter te benutten als kernkwaliteit van Hattem en als onderdeel van het toeristische product:

- 1 *Herontwikkeling havengebouw*
- 2 *Ontsluiting uiterwaarden*
- 3 *Waterrijke Veluwe*
- 4 *Apeldoorns Kanaal*

1. Herontwikkeling havengebouw

Inhoud:

Het gebied rondom de haven krijgt middels het project van Hattem aan de IJssel een facelift. Het gebied is de entree van Hattem voor recreanten en toeristen. Om invulling te geven aan deze entree verwacht de gast ter plekke informatie te kunnen krijgen (digitale informatiezuil / kaarten). Het huidige havengebouw heeft op dit moment geen functie meer en kan omgevormd worden tot informatiepunt. Het is ook mogelijk om hier een openbaar toilet te realiseren. Een markante uitstraling van het gebouw kan de entree van Hattem versterken. Ook is het gewenst vanuit dit punt enkele kortere wandelroutes te laten starten.

markt:

cultuurhistorische dagtoerist, actieve recreant, toervaarder, funshopper

Trekker:

Gemeente

Betrokken partijen:

Havenexploitant / RGV / Rond Uit Hattem

Jaar:

2011

Investering gemeente Hattem:

€ 315.000,- (Hattem aan de IJssel, inclusief ambtelijke uren)

2. Ontsluiting uiterwaarden

Inhoud:

Het doel is het beter ontsluiten en beleefbaar maken van de uiterwaarden en de waterkant van de Veluwe. Dit kan worden opgepakt als onderdeel van de gebiedsvisie uiterwaarden die wordt opgesteld. Ook vallen hier initiatieven voor de ontwikkeling van een B&B Boot in de jachthaven.

markt:

actieve recreant

Trekker:

Gemeente

Betrokken partijen:

Particuliere eigenaren / terreinbeherende organisaties

Jaar:

2010 - 2012

Investering gemeente Hattem:

Gedekt via gebiedsvisie uiterwaarden. Kosten realisatie PM

3. Waterrijke Veluwe**Inhoud:**

Het project Waterrijke Veluwe is bedoeld om de waterkant van de Veluwe meer onder de aandacht te brengen. Het project is geïnitieerd door ondernemers en omarmd door de provincie Gelderland en het Veluws Bureau voor Toerisme. Binnen de marketing en promotie van de bestemming Veluwe wordt meer aandacht besteed aan de recreatieve mogelijkheden voor watergerelateerde recreatie. Daarnaast wordt ook de cultuurhistorische kant belicht. Zo worden op diverse locaties waterpompen geplaatst.

markt:

actieve recreant, toervaarder

Trekker:

Veluws Bureau voor Toerisme / GOBT

Betrokken partijen:

Ondernemers

Jaar:

2009 – 2013

Investering gemeente Hattem:

Ambtelijke capaciteit

4. Apeldoorns Kanaal**Inhoud:**

Het Apeldoorns Kanaal heeft haar oorsprong in de 19e eeuw en heeft in haar glorie-dagen een levendig bestaan gehad. Na afsluiting van het kanaal voor vaartuigen in 1972 is de achteruitgang versneld opgetreden. Het besef dat het Apeldoorns kanaal een watergang met kansen en potentie is, is de afgelopen jaren toegenomen en er zijn ook herstelwerkzaamheden uitgevoerd. Dit besef is het afgelopen decennium ook onderstreept. Zo blijft de discussie over de mogelijke bevaarbaarheid van het kanaal actueel. De provincie heeft besloten het traject tussen Hattem en Heerde het eerste op te pakken. Daarbij ligt de focus niet op het bevaarbaar kanaal, maar op het aantrekkelijker maken van de omgeving van het kanaal. Op basis van een visie met uitvoeringsprogramma wordt hier invulling aan gegeven.

markt:

actieve recreant, toervaarder

Trekker:

Provincie Gelderland

Betrokken partijen:

Gemeente Heerde en Hattem, Stichting Apeldoorns kanaal, ondernemers, grondeigenaren, overige belangheb-benden

Jaar:

2010 visie, realisatie vanaf 2011

Investering gemeente Hattem:

Ambtelijke capaciteit, kosten uitvoering deelprojecten PM

1 Het thema veilig en handel verder benutten

Inhoud:

Het thema veilig en handel verder benutten. De handelsstroom tussen de Hanzesteden bestond uit artikelen als zout, vis, granen, hout, bier, wijn, bijenwas en pelzen. De zee en de rivieren vormden de belangrijkste schakel in het vervoer. Dit handelsgebeuren kan in een meer eigentijdse vorm terugkomen. Door routes, arrangementen, maar bijvoorbeeld ook in evenementen. Zo leent 'de langste dag' zich uitermate goed om er een echt 'handels' evenement van te maken.

Markt:

cultuurhistorische dagtoerist, toervaarder

Trekker:

Rond Uit Hattem / Havo

Betrokken partijen:

Bureau Hanzesteden

Jaar:

Doorlopend

Investering gemeente Hattem:

-

2. Hanze vaker noemen in communicatiemiddelen

Inhoud:

Door simpelweg De Hanze vaker te noemen in communicatiemiddelen gaat het ook meer leven. Dat kan bijvoorbeeld door in een evenement het woord Hanze toe te voegen: bijvoorbeeld 'Dikke Tinne Hanzefestival'. Ook kunnen er gerichte producten worden ontwikkeld.

Markt:

cultuurhistorische dagtoerist, toervaarder

Trekker:

Havo / Rond Uit Hattem

Betrokken partijen:

Gemeente Hattem, Bureau Hanzesteden

Jaar:

Doorlopend

Investering gemeente Hattem:

-

5.2 Betere profilering als Hanzestad

De profilering van Hattem als Hanzestad is één van de twee pijlers van het toeristische beleid. De onderstaande projecten zijn erop gericht De Hanze beter beleefbaar te maken in Hattem:

- 1 Het thema veilig en handel verder benutten.
- 2 Hanze vaker noemen in communicatiemiddelen.
- 3 Nieuwe (straatnaam) borden met Hanzestad.
- 4 Samenwerken met Hanzesteden Harderwijk en Elburg.

3. Fysieke uitingen met Hanzestad Hattem

Inhoud:

De Hanze meer zichtbaar maken in het straatbeeld. Dat kan bijvoorbeeld door de straatnamen in de nieuwe woonwijk Assenrade te voorzien van een Hanzenaam. Of door de straatnamenborden in het historische centrum te voorzien van een extra aanduiding: Hanzestad Hattem.

Markt:

cultuurhistorische dagtoerist, toervaarder

Trekker:

Gemeente Hattem

Betrokken partijen:

Bureau Hanzesteden

Jaar:

Vanaf 2011

Investering gemeente Hattem:

ambtelijke capaciteit, kosten borden PM

4. Samenwerken met Hanzesteden Harderwijk en Elburg

Inhoud:

Er zijn drie Hanzesteden op de Veluwe. Deze werken nu nog niet samen. Doel van dit project is de samenwerking te stimuleren. Een eerste stap zou kunnen zijn het opstellen van een gezamenlijke markeringscampagne.

Markt:

cultuurhistorische dagtoerist, toervaarder

Trekker:

Regio Noord Veluwe

Betrokken partijen

Veluws Bureau voor Toerisme, gemeente Hattem, Rond Uit Hattem / Havo

Jaar:

Doorlopend

Investering gemeente Hattem:

ambtelijke capaciteit, uitvoering campagne PM

1. Vrijdagavond: winkelavond in Hattem!

Inhoud:

Een winkelavondje Hattem zou een begrip moeten worden. Hiervoor wordt een marketingcampagne opgestart, gericht op de Zwollenaar en de verblijfstoerist. Het knus historisch centrum met gevarieerde winkelbestand is op vrijdagavond bijvoorbeeld extra interessant vanwege interessante kortingen, een gratis kopje koffie of activiteiten vanuit musea. Het doel is om recreanten het hele jaar naar Hattem te trekken. Door bekendheid te geven aan de winkelavond in Hattem zullen bezoekers ook op andere momenten eerder aan een bezoek aan Hattem denken.

markt:

funshoppers

Trekker:

Havo

Betrokken partijen:

Veluws Bureau voor Toerisme (uitvoerder), Havo, Ondernemers, Rond Uit Hattem, musea

Jaar:

2011 - 2013

Investing gemeente Hattem:

Nog te bepalen

2. Marketing- en promotieplan Hattemse musea

Inhoud:

De Hattemse musea werken aan een marketing- en promotieplan om de Hattemse musea op de Nederlandse kaart te zetten.

markt:

cultuurhistorische dagtoerist

Trekker:

Veluws Bureau voor Toerisme

Betrokken partijen:

Ondernemers, Rond Uit Hattem, musea

Jaar:

2011

Investing gemeente Hattem:

Nog te bepalen

5.3 Meer inzetten op marketing en promotie van Hattem

Hattem gaat de komende periode werken aan een invulling van marketing en promotie van de bestemming Hattem. De volgende projecten zijn erop gericht op marketing en promotie van Hattem:

- 1 *Vrijdagavond: winkelavond in Hattem!*
- 2 *Marketing- en promotieplan Hattemse musea*
- 3 *Economische spin-off vrijetijdssector bepalen*

3. Economische spin off vrijetijdssector bepalen

Inhoud:

Het is wenselijk om meer inzicht te hebben in de economische spin-off van investeringen in de vrijetijdssector. Hiervoor kan het impact model van het bureau ZKA worden ingezet.

Markt:

nvt

Trekker:

Havo

Betrokken partijen:

Ondernemers, Rond Uit Hattem

Jaar:

2011

Investering gemeente Hattem:

pm

1. Wandelroutenetwerk

Inhoud:

Het aanbrengen van meer samenhang in de wandelmogelijkheden door een wandelnetwerk te ontwikkelen. Bestaande routes worden met elkaar verbonden en, waar nodig, worden nieuwe routes ontwikkeld. Het project wordt opgepakt op regionaal niveau (Veluwe) in nauwe samenwerking met grondeigenaren en terreinbeherende organisaties, zodat de mogelijkheden voor het zoneren van natuur en recreatie optimaal worden benut.

markt:

actieve recreant

Trekker:

Provincie Gelderland

Betrokken partijen:

Grondeigenaren

Jaar:

2012

Investering gemeente Hattem:

2012 en 2013 alleen ambtelijke inzet, kosten realisatie PM

2. Stimuleren kleinschalige culturele, recreatieve en horecavoorzieningen in kernen en langs routes in buitengebied

Inhoud:

Het stimuleren en faciliteren van het realiseren van meerdere kleinschalige voorzieningen zoals rustpunten, die een toegevoegde waarde hebben voor de recreant en de toerist die een route volgen.

markt:

actieve recreant

Trekker:

Gemeente

Betrokken partijen:

Ondernemers, Veluws bureau voor Toerisme, LTO, Stichting Rustpunt

Jaar:

Continu

Investering gemeente Hattem:

Ambtelijke capaciteit

5.4 Verbindingen leggen

Door het leggen van verbindingen wordt meer samenhang gecreëerd in het toeristisch-recreatieve aanbod. Het wordt voor de bezoeker eenvoudiger de verschillende onderdelen van het toeristisch-recreatief product te combineren. De gemeente biedt dan een totaalbelevens aan de bezoeker. De volgende projecten zijn gericht op verbindingen:

- 1 *Wandelroutenetwerk*
- 2 *Stimuleren kleinschalige culturele, recreatieve en horecavoorzieningen in kernen en langs routes in buitengebied*
- 3 *Opzetten overlegplatform*
- 4 *Zuiderzeestraatweg*
- 5 *Parkeervoorzieningen bij natuurgebieden*
- 6 *Projecten ruimtelijk ontwikkelingsplan Hattem*

3. Opzetten Overlegplatform

Inhoud:

Het opzetten van een gezamenlijk overlegplatform tussen gemeente en de toeristisch-recreatieve sector. De belangrijkste rol van het platform is afstemming en samenwerking om zo een bepaalde synergie te bewerkstelligen. Het platform signaleert daarnaast belangrijke ontwikkelingskansen en zet nieuwe lijnen uit. RondUit is de trekker van het overlegplatform, hierbij gaat het om de coördinerende rol. Ieder uitvoeringsproject kent daarnaast een eigen trekker / verantwoordelijk uitvoerder. Het platform komt in eerste instantie 4 x per jaar bijeen.

markt:

nvt

Trekker:

RondUit Hattem

Betrokken partijen:

Gemeente, RondUit Hattem, Bureau Hanzesteden, Havo, Vertegenwoordigers toeristisch-recreatief bedrijfsleven, musea, gemeente

4. Zuiderzeestraatweg

Inhoud:

De Zuiderzeestraatweg is een in de 19e eeuw aangelegde verbindingsweg tussen Amersfoort en Zwolle. Het verbindt onder meer de Hanzesteden Hattem, Elburg en Harderwijk. De Zuiderzeestraatweg heeft daarmee ook een (potentiële) recreatieve verbindende functie. De verbinding is echter nu niet attractief. Daarom wordt eerst een visie voor de route opgesteld. Deze wordt uitgewerkt in een uitvoeringsprogramma met projecten.

Markt:

cultuurhistorische dagtoerist, actieve recreant, toerist, funshoppers

Trekker:

Regio Noord-Veluwe

Betrokken partijen:

'Zuiderzeestraatweg gemeenten', Gelders Genootschap

Jaar:

2010 – 2011

Investering gemeente Hattem:

€ 6.000 (reeds bearoot) + investering fietspad Zuiderzeestraatweg (uitvoering 2010)

4.3.2 Landschap en cultuurhistorie

5. Parkeervoorzieningen bij natuurgebieden**Inhoud:**

Bij de entrees naar natuurgebieden komen parkeervoorzieningen, informatievoorziening en het vormt een startpunt voor routes.

Markt:

actieve recreant

Trekker:

Gemeente

Betrokken partijen:

Grondeigenaren

Jaar:

2012 - 2015

Investering gemeente Hattem:

€ 15.000,-- per entree (incidenteel)

6. Projecten ruimtelijk ontwikkelingsplan Hattem**Inhoud:**

In het ruimtelijk ontwikkelingsplan Hattem zijn een aantal projecten opgenomen met een fysiek ruimtelijk component. Dit zijn o.a. de gebiedsvisie voor het gebied rondom Molecaten, Clustervisie verblijfsrecreatie, Recreatief te versterken zones zoals bij de vuilstort, Hattem aan de IJssel etc. Voor de uitvoering is het uitvoeringsprogramma structuurvisie Hattem richtinggevend

Markt:

cultuurhistorische dagtoerist, actieve recreant, toervaarder, funshoppers

Trekker:

Gemeente / ondernemers

Betrokken partijen:

Provincie Gelderland

Jaar:

2010 -2020

Investering gemeente Hattem:

Via ruimtelijk ontwikkelingsplan Hattem

organisatie	naam	adres	pc woonplaats
Nederlands Bakkerij museum Het warme land	de heer J.E. Barendsen	Kerkhofstraat 13	8051 GG Hattem
Voerman museum	mevrouw C. van Dijk	Achterstraat 46-48	8051 GC Hattem
Anton Pieck museum	de heer Nollen	Noordwal 31	8051 ES Hattem
HAVO	de heer G. Grit	Postbus 54	8050 AB Hattem
TIP Hattem	mevrouw E. de Groot	Kerkhofstraat 2	8051 GG Hattem
Ronduit Hattem	mevrouw M. Karssing	Kerkhofstraat 2	8051 GG Hattem
Stichting de Koepel	mevrouw M. Eshuis	Kerkhofstraat 2	8051 GG Hattem
Hattems kaashuys	de heer R. Meulman	Kerkstraat 3	8051 GJ Hattem
IJsboerderij IJscowd	de heer A. van de Worp	Hilsdijk 100	8051 KE Hattem
Vereniging Landschap en milieu	de heer J. Hoeksema	Novalieweg 22	8051 AH Hattem
Vereniging Landschap en milieu	mevrouw M. van der Sluis		
Gelders landschap	de heer Lammertink	Postbus 7005	6801 HA Arnhem
Park landgoed Molecaten	de heer C. Slager	Koeweg 1	8051 PM Hattem
Kamer van Koophandel	de heer B. Boom	Postbus 630	8000 AP Zwolle
t Spookhuijs	de heer D. Berghorst	Adelaarshoek 18	8051 GR Hattem
Koninklijke horeca Ned. Afd. Hattem-Heerde	de heer T. Fredriks	Kanaaldijk 30	8181 SC Heerde
Koninklijke horeca Ned. Afd. Hattem-Heerde	de heer A.J. Jansen	Kanaaldijk 30	8181 SC Heerde
De Zwarte Truffel	de heer H. Maas	de Markt 8	8051 EZ Hattem
stukadoorsbedrijf Keyl	de heer Keyl	Hendrikjesweg 29	8051 ZC Hattem
Vadesto	de heer B. van de Stoep	Veenrand 5	8051 BW Hattem
Stichting Apeldoorns Kanaal	de heer R. Scholten	Leliestraat 2	7151 GJ Eibergen
Stichting Apeldoorns Kanaal	de heer A.J. Nossent	Leliestraat 2	7151 GJ Eibergen
Bureau Hanzesteden	de heer J.H. van der Kolk	Pikeursbaan 23	7411 GT Deventer
Gelders Overijssels bureau voor toerisme	de heer P. Kruk	Pikeursbaan 23	7411 GT Deventer
Veluws bureau voor toerisme	de heer W. de Jong	Van Golsteinlaan 26	7339 GT Ugchelen
fracties	VVD		
	PvdA		
	Christen Unie		
	CDA		
	D 66		

BIJLAGE 1

LIJST GENODIGDEN GESPREKKEN EN WORKSHOP

Cultuur 15 september 2009 om 09.00 uur

- Anton Pieckmuseum, dhr. Nollen
- Bakkerijmuseum, dhr. Barendsen

Natuur 15 september 2009 om 11.00 uur

- Gelders landschap dhr. Lammertink (komt om 11.30 uur)
- Vereniging landschap en milieu dhr. Hoeksema, dhr. Joekes en mw. Vd Sluis
- Gelders particulier grondbezit, dhr. Steinmetz
- Molecaten, dhr. Slager

Ondernemers 15 september 2009 om 13.30 uur

- Debmar Holding, dhr. Van 't Holt
- de Gelderkamp en herberg Molecaten, dhr. Hol
- Post en Bultman, dhr. Post
- het Pakhuis, mw. Scholtens
- koffiehuis de Vicaris, mw. Flik
- Kaashuys, dhr. Meulman
- Herkans, mw. Keyl
- het Spookhuys, dhr. D. Berghorst
- Koninklijke horeca afdeling Hattem-Heerde, dhr. N. Jansen
- Bonbon atelier dhr. A. Ras (afgemeld)

16 september 2009 om 09.00 uur

- stichting Apeldorns kanaal, de heren Nossent en Scholten
- Vadesto, dhr. V.d. Stoep
- Veluws bureau voor toerisme, dhr. Hillaert
- Zijda Yachting, dhren Zijda en Brosky

16 september 2009 om 11.00 uur

- bureau Hanzesteden en namens GOBT, dhr. Van der Kolk

Opdrachtgever

Gemeente Hattem
Postbus 93
8050 AB Hattem

Gemeentelijk projectleider/auteur
Geertje Martens

Portefeuillehouder
Jan-Willem Wiggers, burgemeester

In samenwerking met

Grontmij Nederland bv
Postbus 485
6800 AL Arnhem

Auteur
Mieke Coenen

Houten, augustus 2010

Kenmerk 275236

